

Małgorzata Lipke, Iwona Paradowska-Stankiewicz

ŚWINKA W POLSCE W 2011 ROKU

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego
- Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie

STRESZCZENIE

WSTĘP. W roku 2011, podobnie do lat poprzednich, obserwowany był spadek liczby rejestrowanych zachorowań na świnkę. Ta korzystna sytuacja epidemiologiczna jest wynikiem stosowanych szczepień przeciw śwince, początkowo jako zalecanych, a od 2003 roku jako obowiązkowych, realizowanych według dwudawkowego schematu szczepionką skojarzoną MMR (z ang. „mumps-measles-rubella”, świnka-odra-różyczka).

CEL PRACY. Celem pracy była ocena epidemiologicznej sytuacji świnki w Polsce w 2011 r. w porównaniu do sytuacji w ubiegłych latach.

MATERIAŁ I METODY. Oceny sytuacji epidemiologicznej świnki w Polsce w 2011 roku dokonano wykorzystując wyniki analizy danych o zachorowaniach na choroby zakaźne opublikowane w biuletynie rocznym „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2011 r.” oraz dane z biuletynu rocznego „Szczepienia ochronne w Polsce w 2011 r.” (Czarkowski MP i in., Warszawa, NIZP – PZH i GIS). Ponadto wykorzystano: „Definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane na potrzeby nadzoru epidemiologicznego stosowane w latach 2009-2011” (Zakład Epidemiologii, NIZP-PZH) oraz Program Szczepień Ochronnych na rok 2011.

WYNIKI. W 2011 roku w Polsce zarejestrowano 2585 zachorowań na świnkę. Zapadalność 6,7 na 100 tys. była niższa w porównaniu z 2010 r. (7,2) oraz prawie dwukrotnie niższa niż mediana za lata 2005-2009. Najwyższą zapadalność 52,0 na 100 tys. zanotowano u dzieci w wieku 5-9 lat. Zapadalność kobiet (5,6) była niższa niż zapadalność mężczyzn (7,9). W 2011 roku z powodu świnki hospitalizowano w Polsce 24 osoby.

WNIOSKI. Systematyczna realizacja szczepień przeciw śwince zgodnie z Kalendarzem Szczepień spowodowała znaczący spadek liczby rejestrowanych zachorowań.

Słowa kluczowe: *świnka, nagminne zapalenie przyusznic, epidemiologia, Polska, rok 2011*

WSTĘP

Obserwowany w ostatniej dekadzie spadek liczby zachorowań na świnkę jest zbliżony z realizacją Kalendarza Szczepień Ochronnych. Jednak nadal każdego roku w Polsce rejestruje się ponad 2 tys. zachorowań na świnkę.

CEL PRACY

Celem pracy była ocena epidemiologicznej sytuacji świnki w Polsce w 2011 r. w porównaniu z sytuacją w latach ubiegłych.

MATERIAŁ I METODY

Ocena sytuacji epidemiologicznej świnki w Polsce w 2011 r. została przeprowadzona w oparciu o dane zbiorcze zamieszczone w rocznych biuletynach: „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2011 r.” oraz „Szczepienia Ochronne w Polsce w 2011 r.” (M.P. Czarkowski i wsp. – NIZP-PZH, GIS). Ponadto, w pracy odwołano się do Programu Szczepień Ochronnych na 2011r. (Załącznik do komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z dn. 28 października 2010r.) oraz do „Definicji Przypadków Chorób Zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego stosowanych w 2009-2011 roku” (Zakład Epidemiologii NIZP-PZH).

WYNIKI

Sytuacja epidemiologiczna. W 2011 r. w Polsce odnotowano 2585 zachorowań na świnkę tj. o 6,1% mniej niż w 2010 r. i prawie dwukrotnie mniej niż mediana za lata 2005-2009. Zapadalność ogółem wynosiła 6,7 na 100 tys. i była niższa o 6,9% w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2011 r., podobnie jak w roku poprzedzającym, najwięcej zachorowań odnotowano w województwie śląskim (376), mazowieckim (317) i wielkopolskim (284), które łącznie stanowiły ponad 1/3 ogólnej liczby zarejestrowanych zachorowań. Najmniej zachorowań zanotowano w województwie świętokrzyskim (72). Największy wzrost liczby zachorowań w stosunku do roku 2010 zanotowano w województwie dolnośląskim tj. o 32,2%, największy spadek w województwie świętokrzyskim - 27,2% (tab. I. Świnka w Polsce w 2005-2011. Liczba zachorowań i zapadalność 100 000 ludności wg województw oraz liczba i odsetek hospitalizowanych).

Najwięcej zachorowań na świnkę zarejestrowano w II kwartale (710 przypadków, tj. 27,5% wszystkich zarejestrowanych zachorowań), najmniej w III kwartale (572 przypadki tj. 22,1% wszystkich zarejestrowanych zachorowań).

Podkreślić należy, że obserwacja ostatnich piętnastu lat potwierdza wydłużenie cyklu epidemicznego świnki, oraz postępujący od 7 lat spadek zapadalności we wszystkich grupach wieku (Fig. 2. Świnka w Polsce w 1995-2011. Zapadalność na 100 000 ludności wg grup wieku). W 2011 r., podobnie jak w roku poprzednim, zarejestrowano najwięcej zachorowań dzieci i młodzieży do 14 roku życia - 1890, tj. 73,1% ogólnej liczby przypadków. Przeważały zachorowania dzieci w wieku 5-9 lat - 942 tj. 36,4% ogólnej liczby zachorowań, zapadalność 52,0 na 100 tys. Zachorowania w grupie wieku 0-4 i 10-14 lat stanowiły odpowiednio 17,3% (446 zachorowania, zapadalność 21,6 na 100 tys.) i 19,4% (502 zachorowania, zapadalność 25,7 na 100 tys.) ogólnej liczby zarejestrowanych przypadków. U osób powyżej 44 roku życia zapadalność była poniżej 1 na 100 tys., a zachorowania w tej grupie wieku stanowiły 4,8% ogółu. (Tab. II. Świnka w Polsce w 2010-2011. Zapadalność i udział procentowy zachorowań wg wieku).

W 2011 r. zachorowało 1478 mężczyzn (zapadalność 7,9 na 100 tys.), tj. o 33,5% więcej niż kobiet (1107 zachorowania, zapadalność 5,6 na 100 tys.). Podobnie jak w roku poprzednim, zachorowania osób powyżej 40 r. ż. w większości dotyczyły kobiet.

W 2011 r. zapadalność na świnkę w mieście 6,5 na 100 tys. była niższa niż na wsi (zapadalność 7,0 na 100 tys.). Przeważały zachorowania w miastach liczących > 100 tys. mieszkańców (719 zachorowania, zapadalność 6,6 na 100 tys.), najmniej zachorowań za-

notowano w miastach liczących 50-99 tys. mieszkańców (204, zapadalność 6,3 na 100 tys.). Zapadalność wg grup wieku z uwzględnieniem środowiska zamieszkania nie różniła się znacząco.

W 2011 roku z powodu świnki hospitalizowano 24 osoby, co stanowiło 0,93% ogółu zarejestrowanych zachorowań. Najwięcej osób tj. pięć hospitalizowano w województwie dolnośląskim.

Szczepienia przeciw śwince. W 2003 roku szczepienie przeciw śwince (szczepionka skojarzona MMR measles-mumps-rubella, odra-świnka-różyczka) wprowadzono do Kalendarza Szczepień Ochronnych jako obowiązkowe. Przed 2003 rokiem szczepienia dzieci przeciw śwince były zalecane. Do czasu wprowadzenia obowiązkowych szczepień przeciw śwince okresowy wzrost zachorowań występował średnio co 3-4 lata, obecnie obserwuje się wydłużenie przerw w okresowości nasileń epidemicznych (Fig. 3. Świnka w Polsce w latach 1991-2011. Zapadalność na 100 000 ludności i stan zaszczepienia dzieci w 3 r.ż.). Zgodnie z aktualnym Kalendarzem Szczepień Ochronnych stosuje się dwudawkowy schemat szczepień: pierwsza dawka w 2 roku życia (13-14 miesiąc życia) oraz dawka przypominająca w 10 roku życia. W 2011 r. poziom zaszczepienia przeciw śwince dzieci w 3 roku życia osiągnął 98,1% w skali kraju. (Fig. 2. Świnka w Polsce w latach 1995 - 2011. Zapadalność na 100 000 mieszkańców według grup wieku). Najwyższy odsetek zaszczepionych osób tj. 99,8% odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim, zaś najniższy w województwie mazowieckim (96,7%) i małopolskim (96,9%).

Wśród zarejestrowanych 2585 zachorowań na świnkę, 616 (23,8%) osób nie było szczepionych przeciw śwince, 1248 (48,3%) otrzymało jedną dawkę, a tylko 156 osób (6,0%) otrzymało dwie dawki. U 565 chorych (21,9%) brak było informacji o szczepieniach.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Tendencja spadkowa liczby zachorowań na świnkę utrzymuje się od czasu wprowadzenia obowiązkowych szczepień przeciw śwince, choć dynamika tego procesu uległa spowolnieniu.

Otrzymano: 14.01.2013 r.

Zaakceptowano do druku: 9.04.2013

Adres do korespondencji:

Mgr inż. Małgorzata Lipke

Zakład Epidemiologii

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego-Państwowy

Zakład Higieny

Ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa

e-mail: mgluchowska@pzh.gov.pl